

SEDM

úterý 2. května 2017 ve 20h, kostel sv. Cyrila a Metoděje - Karlín

Arvo Pärt   **Sequentia** (česká premiéra)

Robert Hejnar   **Lorelei** (světová premiéra)
koncert pro sólové housle a smyčcový orchestr s klavírem

Sofia Gubaidulina   **Sedm slov**

1. „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ (Lukáš 34)
2. „Ženo, hle, tvůj syn!“ „Hle, tvá matka!“ (Jan 26, 27)
3. „Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v Ráji.“ (Lukáš 43)
4. „Bože, Bože, proč jsi mne opustil!“ (Matouš 46)
5. „Žízním.“ (Jan 28)
6. „Dokonáno jest!“ (Jan 30)
7. „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“ (Lukáš 23, 46)

Jan Fišer – housle

Jakub Tylman – violoncello

Milan Osadský – bajaran

Pavel Šnajdr – dirigent

Orchester BERG

František Souček, Roman Hranička, Kateřina Janálová, Midori Hayashi, Anna Bartoňová – 1. housle, Marko Ferenc, Michael Romanovský, Ondřej Hás, Tereza Horáková – 2. housle, Martin Adamovič, Boris Goldstein, Ilia Chernoklinov – viola, Helena Velická, Šimon Marek – violoncello, Jan Kořínek – kontrabas, Daniel Wiesner – klavír, Anton Ždanovič – bicí nástroje

Jan Komárek – light design

Estonský skladatel **Arvo Pärt** (*1935), jeden z celosvětově nejznámějších a nejhranějších žijících autorů, vystudoval kompozici na tallinnské konzervatoři (dnešní akademii) u Heino Ellera. Ještě za studií začal pracovat jako mistr zvuku v Estonském rozhlase (1958–1967). Byl jedním z prvních skladatelů na území bývalého Sovětského svazu, kteří svou pozornost obrátili k západoevropské Nové hudbě; ve své tvorbě uplatňoval seriální techniku, koláž, aleatoriku a další modernistické výtopy. Pärtovo avantgardní období, které později sám autor v jednom z rozhovorů přirovnal k jakémusi druhu nemoci, z níž se vyléčil až v polovině 70. let, vyvrcholilo polystylovou kantátou *Credo* (1968). Poté se stáhl do ústraní a ponořil se do studia středověké hudby. Po několik let téměř nekomponoval, jednou z mála výjimek této přechodné fáze se stala goticky majestátní *Symfonie č. 3* (1971). Definitivní proměnu své hudby pak Pärt poprvé manifestoval roku 1976 v kratičké klavírní skladbě *Für Alina*. Tou začalo Pärtovo nejslavnější období, charakterizované jako „dobrovolný útěk do chudoby“. Nový styl kompozice Pärt nazval tintinnabuli (z latinského slova tintinnabulum – zvoneček); jeho základem je melodie postupující po sousedních tónech a triádový hlas tintinnabuli, navozující dojem doznívání. Tuto skladatelskou techniku používá dodnes. Vznikly tak mimo jiné slavné skladby *Fratres* v mnoha verzích

pro různá nástrojová obsazení, koncert pro dvoje housle (nebo pro housle a violu) Tabula rasa nebo dnes uváděná Sequentia.

K Pärtovým 80. narozeninám v roce 2015 vznikl v režii Roberta Wilsona projekt nazvaný Adamovy pašije. V rámci scénicky pojatého večera zazněly v bývalé sovětské továrně na ponorky v estonském Tallinnu již existující Pärtova díla Tabula rasa (1977), Miserere (1989) a Adamův nářek (2009). Jedinou pro tuto příležitost nově zkomponovanou skladbou byla právě kratičká **Sequentia**, která zůstává i dnes nejnovějším dílem Arvo Pärta.

Robert Hejnar vystudoval klavír na konzervatoři v Praze a skladbu u profesora Ivana Kurze na pražské HAMU. V letech 2005–2010 byl členem Centra základního výzkumu HAMU. Je autorem skladeb vokálně-symfonických (Stabat Mater, Mysterium Jesum natum, Tres Psalmi), orchestrálních (Elysium, Hommage à Concerto grosso, Sen úzkosti, Andersenovy pohádky, Variace), sborových (Ave Maria, Pater noster), komorních (Pan a Apollón, I. klavírní sonáta „Vyzvánění“) i elektroakustických (Niobe). Jeho skladby vydávají nakladatelství Českého rozhlasu a Triga / Schott. Je též autorem publikovaných odborných textů (Sólový nástroj a orchestr – se zvláštním zřetelem ke klávesovým nástrojům, AMU, Praha 2008; Orchestrace jako otevřený proces – sborník studií, AMU, Praha 2010). Za kantátu Tres Psalmi (130, 23, 70) získal Cenu Nadace CHF (1994) a za oratorium Stabat Mater Cenu Nadace Leoše Janáčka (1998). V roce 2013 vydal Český rozhlas / Radioservis profilové CD Robert Hejnar – Orchestral and Sacred Works. Působí také jako pedagog na Konzervatoři Evangelické akademie v Olomouci.

Skladba **Lorelei** pro sólové housle, smyčcový orchestr a klavír je volně inspirována stejnojmennou básní – „německým Májem“ – Heinricha Heina. Ta vypráví legendu o vodní nymfě, která svým neodolatelným zpěvem spojeným s podivuhodnou ozvěnou vábila neopatrné lodníky do záhuby. Podle této pověsti se děj odehrával v nebezpečných peřejích u skalního útesu Lorelei (též Loreley, Lurlei) na břehu Rýna u Mohuče. Základní atributy balady – žalozpěv nymfy, echo, peřeje, tragika a fatalita – jsou ve skladbě zachovány.

Kompozice je věnována památce Emílie Chudovské – mé kolegyně z Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci. Proto v Lorelei zaznívají reminiscence motivických fragmentů (kvinty) houslového koncertu Albana Berga „Na paměť anděla“. (Robert Hejnar)

Přítomnost **Sofie Gubajduliny** (*1931) na mezinárodní hudební scéně je bez přehánění výjimečná, dříve byla jednou z mála žen, které se na hudební scéně celosvětově prosadily. Celý život žije a tvoří na rozhraní kultur. Narodila se v Tatarské sovětské republice, vyrůstala v ateistické rodině, avšak velmi brzy si našla cestu k ruské pravoslavné církvi. Po ukončení studia skladby si vydělávala psaním hudby k filmům, využila tu i možnost experimentovat, což by jinak nebylo možné. V polovině 70. let založila společně se skladateli Viktorem Suslinem a Vjačeslavem Arťomovem improvizační ansámbl lidových nástrojů. Pověst o výjimečné skladatelce se v průběhu sedmdesátých a hlavně začátkem osmdesátých let dostává i na Západ, především díky Kremerově provedení jejího houslového koncertu. V roce 1979 se v Sovětském svazu dostala na černou listinu za nepovolené uvedení její hudby na několika západních festivalech. Teprve v roce 1985 jí bylo umožněno poprvé opustit východní blok, od roku 1992 žije v Německu nedaleko Hamburku.

Sedm slov pro violoncello, bajan a smyčce uvedli poprvé v Moskvě v roce 1982 Vladimír Toncha (violoncello) a Friedrich Lips (bajan) společně s komorním orchestrem Ricercar, který vedl Jurij Nikolajevskij. Křesťanské téma skladby muselo být v té době zamlčeno, ačkoliv je očividné i bez uvedení názvu. Symbolismus prostupuje celé dílo – mohlo by se mimo jiné interpretovat jako rozhovor člověka / Ježíše (violoncello) a Boha Otce (bajan).

Houslista **Jan Fišer** (*1980) je mimořádně všestranným umělcem – vedle práce koncertního mistra PKF–Prague Philharmonia je vyhledávaným komorním hráčem i sólistou. Absolvoval Pražskou konzervatoř ve třídě Jaroslava Foltýna a Carnegie Mellon University – School of Music ve třídě Andrése J. Cárdenese, koncertního mistra Pittsburského symfonického orchestru. Zúčastnil se mistrovských kurzů vedených Pinchaselem Zukermanem, Gilem Shahamem a Josephem Silversteinem. Již během studií dosáhl mnoha úspěchů na mezinárodních soutěžích – Kocianova houslová soutěž (absolutní vítěz), Concertino Praga (laureát) nebo Beethovenův Hradec (1. cena). V roce 1999 získal „Davidoff Prix“ pro nejtalentovanějšího mladého hudebníka v České republice. Jako sólista vystoupil s Pittsburským symfonickým orchestrem, PKF–Prague Philharmonia, Janáčkovou filharmonií Ostrava, Filharmonií B. Martinů Zlín a dalšími. Jako koncertní mistr hostoval u BBC Symphony Orchestra, České filharmonie, Bamberških symfoniků ad. Často koncertuje v zahraničí, nejen v Evropě, ale i v zámoří. Společně s klavíristou Ivo Kahánkem a violoncellistou Tomášem Jamníkem tvoří úspěšné Dvořákovo trio.

www.janfisher.cz

Jakub Tylman (*1983) začal hrát na violoncello v šesti letech na Hudební škole hl. m. Prahy ve třídě Martina Škampy. Ve studiu pokračoval na Gymnáziu Jana Nerudy s hudebním zaměřením pod vedením Miroslava Petráše a na Pražské konzervatoři u Vladana Kočího a Jiřího Barty. Po maturitě studoval v Berlíně ve třídě Borise Pergamenščikova a v Kolíně nad Rýnem u Franse Helmersona. Účastnil se řady mistrovských kurzů např. s Heinrichem Schiffem, Annerem Bylsmou, Pieterem Wispelweyem, Artemis Quatrett a Scharoun Ensemble Berlin. Je držitelem mnoha ocenění, např. EMCY – Soutěž o Evropskou hudební cenu v Oslu, Concerto Competition Sewanee v Tennessee, Soutěž J.J.F. Dotzauera v Drážďanech, zúčastnil se i finále soutěže mladých hudebníků Eurovize v Berlíně. Je držitelem Firmenichovy ceny z prestižního hudebního festivalu ve švýcarském Verbieru, ceny Europäischer Hoffnungspreis für Musik udělované Evropským společenstvím nebo speciální ceny nadace Freunde Junger Musiker. Jako sólista vystoupil mimo jiné s PKF–Prague Philharmonia, Českým národním symfonickým orchestrem, Rozhlasovým symfonickým orchestrem Berlín, Rozhlasovým orchestrem Oslo a Rozhlasovým orchestrem Saarbrücken. Od r. 2012 je sólo violoncellistou Filharmonie Roberta Schumanna v Saské Kamenici (Chemnitz), kde také pořádá vlastní řadu komorní hudby.

Milan Osadský (*1983) vystudoval akordeon na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě u Rajmunda Kákonih a Borise Lenka, tam také v současné době působí jako pedagog. Je dvojnásobným vítězem Soutěže studentů slovenských konzervatoří a držitelem mnoha dalších cen – Interpretační soutěž v Przemysli (Polsko), Akordeonová soutěž Roveredo (Švýcarsko), cena laureáta Festivalu Jána Cikkera v Banské Bystrici a další. Pravidelně vystupuje doma i v zahraničí, a to jako sólista nebo člen souborů Melos etos ensemble, Veni, Ostravská banda ad. Specializuje se na současnou hudbu a hudbu 20. století, spolupracoval s řadou dirigentů v této oblasti – Daniel Gazon, Johannes Kalitzke, Zsolt Nagy, Peter Rundel, Petr Kotík nebo Peter Vrábel. Ve světové premiéře uvedl řadu skladeb. V roce 2012 vydal profilové CD „NICE“.

Jakub Tylman i Milan Osadský poprvé spolupracovali s Orchestrem BERG v roce 2005, a to shodou okolností na české premiéře Sedmi slov Sofie Gubaiduliny.

Pavel Šnajdr (*1975) absolvoval na JAMU v Brně nejprve skladbu u Aloise Piňose a poté dirigování u Emila Skotáka. Vloni zde obhájil svou doktorskou práci a byl mu udělen titul PhD. V průběhu studia byl ještě jako člen skladatelského sdružení Bezmocná hrstka dvakrát oceněn ve skladatelské soutěži Generace. S brněnským souborem Ars incognita premiéroval na čtyři desítky skladeb soudobých autorů, z nichž některé vyšly na CD. Jako dirigent pravidelně spolupracuje s Filharmonií Brno, Severočeskou filharmonií Teplice nebo Filharmonií Hradec Králové. V letech 2001–2008 byl v angažmá opery Divadla J. K. Tyla v Plzni, kde nastudoval řadu operních i baletní představení, klasických i současných. Spolupracuje také s Národním divadlem v Praze, kde ve světové premiéře uvedl balet Čarodějův učeň. V sezoně 2011/2012 byl šéfdirigentem opery Moravského divadla Olomouc. V roce 2011, po návratu do Brna, založil soubor BCO – Brno Contemporary Orchestra, s nímž se soustředí především na interpretaci soudobé hudby. Zároveň působí jako dirigent opery Národního divadla Brno.

Orchestr BERG je špičkové těleso, které již řadu let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem, projekcemi apod. Vystupuje často mimo tradiční koncertní sály. Orchestr BERG je jediným českým orchestrem, který pravidelně objednává a ve světových premiérách na svých akcích uvádí novinky českých skladatelů především mladé generace. Má tak na svém kontě již více než stovku světových premiér. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heinera Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchestr BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečnicí 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje také s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Národní divadlo, Židovské muzeum v Praze, Centrum současného umění DOX, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se i edukačním projektům.

www.berg.cz

CO SE DĚJE V BERGU

BERG & SPITFIRE COMPANY – PO DRÁŽDANECH I V BRNĚ

středa 17. května ve 21h | Divadlo Reduta – Mozartův sál

Představení, které mělo premiéru vloni v prosinci, jsme tento pátek uvedli v drážďanském centru pro současné umění Hellerau a čeká nás ještě jednou na festivalu Divadelní svět v Brně. Pro mnohé účastníky výpravy bylo překvapením, že do Drážďan je to blíž než do Brna 😊

BERG NA PRAŽSKÉM JARU: SVĚTOVÁ PREMIÉRA A BEATBOXEŘI

1. června ve 20h, Veletržní palác - Studio Hrdinů

Po dvou letech opět zahrajeme na festivalu Pražské jaro, které pro tuto příležitost objednalo novou skladbu od Petra Wajarsara. Měla by být jakýmsi průvodcem po hudebních stylech 20. století. Na programu je také koncert pro beatboxera a orchestr od skotské skladatelky Anny Meredith i Respire (Dýchej) s videem od Pierra Jodlowského z Francie.

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGU!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?

Zajímá Vás, co se v BERGU chystá, a chcete u toho být jako první?

PŘIDEJTE SE!

Patronkou KLUBERGU je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.

Měsíční členský příspěvek: 123 Kč (jednotlivec) / 234 Kč (ve dvou)

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

víc informací: www.kluberg.cz

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME VŠEM, KTEŘÍ NÁM POMÁHAJÍ!

DÁRCI: RNDr. Ondřej Jäger, RNDr. Jiří Kessler, Ing. Tibor Lopušán, Vlasta Plocková, Eva a Norman Ridenouroví, manželé Špírkovi

KLUBERG (klub dárců Orchestru BERG)

Petr Adler, manželé Bahbouhovi, Soňa Červená, Václav Eis, Lucie Chrápavá, Adéla Kovářová, Drahoslava Krnáčová, Rudolf Kryl, Jiří Kubíček (ve dvou), Rudolf Leška (ve dvou), Jiří Malíř, Jana Maříková Kubková, Jáchym Novotný, manželé Ridenouroví, Ivan Studený, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Danilo Tuzar, manželé Valchářovi, Zuzana Zuberová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ (dobrovolníci)

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Martina Čápková, manželé Činčerovi, Valerij Durdil, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Jiří Hajdyla, Ondřej Holas, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Martina Kaňková, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Drahoslava Krnáčová, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Pavel Moc, Ester Nemjůvová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Majka Semotánová, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Michaela Volfová, David Zábranský a Jan Zázvůrek...

PODPORA

Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha, Nadační fond Avast, Partnerství OSA

MEDIÁLNÍ PODPORA

Český rozhlas Vltava, HISvoice

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Dorothea Bylica (Fišer), Pavel Kastl (Osadský), Marzenka Olbrzymek (Šnajdr), Pavel Hejný (BERG)